

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
NIEUWE TONGE**

06 Wie bidt,
die ontvangt

09 Vasten in
de lijdenstijd

24 Adam

Het altaar terzijde geschoven

ds. M.H. Schot, Hendrik-Ido-Ambacht

In de tempel te Jeruzalem, in het heilige der heiligen, woont de HEERE. Wat een wonder: de allerheiligste God woont bij een zondig en doodschuldig volk. Onbevattelijk!

► Maar het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, dat bracht hij van het voorste deel van het huis, van tussen zijn altaar en van tussen het huis des HEEREN; en hij zette het aan de zijde zijns altaars noordwaarts.

2 Koningen 16:14

Toch is het mogelijk. Weet u hoe? Is dat uw vraag al geworden, hoe u weer met God verzoend kunt worden? De HEERE heeft Zelf die weg geopend in Zijn Zoon. In de tempel werd dit onder andere afgebeeld door het koperen brandofferaltaar. Voordat we God kunnen ontmoeten in het heilige moet er betaling zijn voor onze schuld. Het altaar met zijn vuur wijst heen naar Gods brandende toorn over de zonde. Het altaar predikt ons dat

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE NIEUWE TONGE

Na vele jaren in Dirksland en Middelhar-nis te hebben gekerkt, worden er vanaf 21 januari 1959 ook kerkdiensten belegd in Nieuwe Tonge. Onder leiding van ouder-ling L. van den Doel komt men daartoe bijeen in de tot kerk verbouwde open-

bare hulschool aan de Zuidelijke Achterweg. Na bijna anderhalf jaar als afdeling van Dirksland te hebben gefungeerd, vindt op 22 juni 1960 de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Ds. P. Blok spreekt daarbij over Psalm 65:5: 'Welgelukzalig is hij dien Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw huis, met het heilige van Uw paleis'. Op 11 september 1993 legt ouderling Van den Doel de eerste steen van het huidige kerkgebouw. Ruim twee maanden later, op 18 december 1993, neemt ds. C. Hogchem het nieuwe kerkgebouw (met 176 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Haggai 2:8b. De gemeente telt 94 belij-dende leden en 55 doopleden.

er zonder bloedstorting geen ver-geving is.

Maar ach, wie zou die prijs der ziele, dat rantsoen, in tijd of eeuwigheid kunnen voldoen? Nu het wonder: er is bloed! Dagelijks vloeide het bloed van onschuldige offerdieren. Dit bloed wees heen naar het bloed van het Lam Dat God Zichzelf heeft voor-zien. Bent u al geborgen achter het bloed dat gestort is op het kruisaltaar van Golgotha?

Koning Achaz

De geschiedenis uit 2 Koningen 16 brengt ons in de regeerperiode van koning Achaz. Wie was deze Achaz? Hij was een nazaat van koning David en regeerde over Juda. Van zowel zijn vader Jotham als zijn grootvader Amazia (Uzzia) staat geschreven: 'En hij deed wat recht was in de ogen des HEEREN'. Wat een voorrecht als je zulke ouders en grootouders mag hebben. Opgegroeid bij de waarheid. Ingeleid in Gods heilgeheimen. Kind van het verbond. Maar toch staat er van deze Achaz geschreven: '... en hij deed niet wat recht was in de ogen des HEEREN zijns Gods'. Nee, hij bleek een van de meest goddeloze koningen te zijn die Juda gekend heeft. Hij offerde zelfs zijn zoon op aan de vuurgod in het dal Hinnom. Huiveringwekkend. Dit toont ons dat we niet met het geloof van ons voorgeslacht voor God kunnen verschijnen. Het gaat er uiteindelijk om wat ons fundament is waarop we staan als we God moeten ontmoeten en rekenschap geven van onze daden. Geliefde lezer, wat is uw fundament? Staat u op rotsgrond of op zandgrond? Kunt u God ontmoeten, zonder te verschrikken? Achaz steunde niet op de HEERE zijn God, dat komt in dit gedeelte zo duidel-ijk openbaar.

Aardse machten

Wat gebeurde er dan in die tijd? Koning Rezin van Syrië en koning Pekah van het Tienstammenrijk Israëel hadden een verbond gesloten en rukten op naar Jeruzalem om dat te veroveren en Achaz af te zetten.

Als Achaz dat hoort staat hij te beven. We kunnen dat lezen in Jesaja 7. Wat moet hij doen? Hij weet raad: hij stuurt een grote schat naar de nog machtigere koning van Assyrië, opdat die hem zou helpen. Hij verwacht de redding van aardse machten. Hij stelt vlees tot zijn arm.

Het altaar predikt ons dat er zonder bloedstorting geen vergeving is.

Dan staat plotseling de profeet Jesaja naast hem: 'Wees niet bevreesd. De HEERE zal de stad verlossen! Eis een teken van de HEERE, dat het zal gebeuren'. Daar heeft Achaz geen zin in, want dan krijgt de HEERE de eer. Bovendien vertrouwt hij niet op de HEERE. 'U wilt niet? U gelooft niet?' En dan antwoordt Jesaja: 'Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven: Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren en Zijn Naam IMMÁNUËL heten' (Jes. 7:14).

Hoe loopt het af? Jeruzalem wordt niet ingenomen, want Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, valt Damascus aan en neemt Rezin gevangen. Dus toch door Achaz' behendigheid? Ach, Achaz is er niet gelukkig door geworden. Hij moet vanaf nu Tiglath-Pileser gehoorzamen en elk jaar grote schatten betalen. En Achaz moet naar Damascus komen om Tiglath-Pileser hulde te bewijzen. Zijn vrijheid is hij kwijt. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezén. Als Achaz in Damascus komt, ziet hij een schitterend altaar staan. Dat is een veel mooier altaar dan het koperen altaar dat in 'zijn' tempel

staat. Zo'n altaar wil hij ook. Hij moet immers met zijn tijd meegaan. Snel stuurt hij tekeningen van dit altaar naar Jeruzalem en beveelt dat ze precies zo'n altaar moeten namaken en in het voorhof bij de tempel plaatsen. Dit gebeurt en als Achaz terugkomt in Jeruzalem brengt hij zelf op dit altaar zijn offers.

Hoe aangrijpend! Is dan het koperen altaar, dat heenwees naar de Heere Jezus en Zijn volmaakte offer niet meer nodig? Nee, het staat Achaz in de weg. Hij laat het terzijde schuiven. Hij meent in een eigen weg met een eigen altaar voor God te kunnen bestaan. Achaz rekent niet met God.

Menselijke vindingen

Maar hoe is het in uw leven? Waarop zet u uw vertrouwen in alle moeiten en zorgen? Verwachten we het niet telkens van mensen en menselijke vindingen? Ondanks dat u telkens gepredikt wordt dat de HEERE verlost en spaart? En hoe meent u straks voor God te kunnen verschijnen? Stelt u uw betrouwen op uw eigen offers van godsdienstplichten op het altaar van uw kerklidmaatschap? We komen ermee om, net als Achaz. Huiveringwekkend als we in 2 Koningen 16 vers 20 lezen dat Achaz stierf. Toen moest hij zonder het Altaar voor God verschijnen en heeft hij Gods eeuwig brandende toorn over zijn zonden leren kennen.

Verterend vuur

Geliefde lezer, veracht het bloed van Christus toch niet! Bedenk toch dat het altaar staat voor het aangezicht des HEEREN. Hij ziet het als u het offer van Christus in uw hart veracht. En buiten Christus is God een verterend vuur. Mag ik u vragen welke plaats heeft het offer van Christus voor u? Heeft u al geleerd de dood verdiend te hebben? Maar ook dat uw zonden nu gelegd zijn op het onschuldige Lam Gods, Dat de dood is ingegaan? Alleen met gebruikmaking van dat Brandofferaltaar is er een weg tot God en kan er gemeenschap zijn met de Heere. God met ons, Immanuël. ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

A

AMEN

'Ik ben een van de allergrootste zondaren, want ik ben vanaf mijn geboorte van U afgedwaald. Ja, mijn zonden zijn meer dan de haren van mijn hoofd, en dan het zand langs de zee. Wat zijn die zonden ernstig en hemelstergend! Ze zijn zo rood als scharlaken en karmozijn (zie Jes. 1:18). U zou mij rechtvaardig kunnen wegstoten! Daarom, o God, moet ik mij allermeeest hierover verwonderen dat U mij nog draagt en spaart'.

Wie enigszins weet heeft van de geestelijke werkzaamheden in zijn ziel, weet net als ik hoe ongerust en beschaamd hij hierdoor is tegenover God. Hij klopt dan evenals Efraïm op de heup en slaat evenals de tollenaar op de borst, zonder dat hij zijn ogen op durft te slaan. Zolang de mens God en de zonde alleen maar kent door middel van zijn horen met het oor en door alleen over Hem na te denken met zijn verstand, zal hij niets weten van deze innerlijke ervaringen in de ziel. Maar als God Zich openbaart en de weg van de mens voor hem openlegt, ontdekt zo iemand dat geen woorden bij machte zijn om uit te drukken wat er tussen God en hem omgaat. Lees in dit verband Ezra 9:6, Job 42:5 en 6, Jeremia 31:18 en 19, en Lukas 18:13.

► God zegt in Zijn Woord: ‘Arme zondaar! Uw wég is niet alleen zondig en zeer verdorven, maar uw hárt is boos, arglistig en bedrieglijk boven alle andere dingen’ (zie Jer. 17:9). Het is als een voortgedreven vloed, die voortdurend slijk en modder opwerpt. Zelfs op z'n best kent het tóch nog alleen maar vijandschap tegen God’ (zie Rom. 8:7 en Jes. 57:20). Daarop zegt de zondaar: ‘Het is waar, Heere! Ik heb lange tijd gedacht dat ik het van harte meende en dat mijn voornemens in orde waren, al voldeden mijn daden dan nog niet helemaal aan de volmaakte eis van Uw wet. Ik heb nooit de betekenis van deze woorden begrepen: ‘Maak eerst de boom goed, en dan de vruchten’ (zie Matth. 12:33). Daardoor kon ik niet inzien waaraan het mij altijd ontbrak in de vruchteloze pogingen om mijn zonden eronder te krijgen en heilig te leven voor Uw aangezicht. Maar nu zie ik dat mijn hart beroofd is van Uw beeld, en dat het gedichtsel van mijn gedachten alleen maar boos is’ (zie Gen. 6:5).

Een waar vertrouwen

In de tweede plaats heeft het woord ‘amen’ als een daad van het geloof ook betrekking op het vertrouwen dat de gelovige op God stelt, door Christus Jezus. Hij weet dat de almachtige, wijze en goedertieren God alle dingen voor hem zal besturen en ten uitvoer zal brengen. Hij weet dat God hem nooit zal verlaten, maar dat Hij hem zal leiden tot aan de dood en tot over de dood, om Zijn aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen. Het zal echter niet nodig zijn om hierover nu uitvoeriger te spreken. Over de benaming ‘vertrouwen’ zal namelijk in het vervolg nog gesproken worden.

Het woordje ‘amen’ is een dierbaar woord. De kleinsten in de genade kunnen erdoor versterkt worden, als zij de betekenis ervan nagaan. Maar de nette en fatsoenlijke mens zonder bevinding moet erkennen dat hij van deze zaken die het hart ondervindt, een vreemdeling is.

► wordt vervolgd

Onpeilbaar lijden

ds. C.J. Meeuse, Arnhemuiden

En omtrent de negende ure riep Jezus met een grote stem, zeggende: Eli, Eli, lama sabachthani? Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?

Mattheüs 27:46

Van alle wonderen die in Gods heilig Woord zijn opgetekend, is ongetwijfeld dit het grootste: dat de eeuwige Zoon van God in onze natuur tot in de Godsverlating - dat is tot in de hel - is afgedaald om zondaren te redden van een verdiende, eeuwige rampzaligheid.

Gods recht in dit lijden

Omdat wij Gods recht veracht hebben en Hem door onze zonden de rug toekeerden, hebben we de dood over ons gehaald. Omdat we zondigen tegen de eeuwige God, verdienen we de eeuwige dood. O, dat we toch zagen hoe erg het is om tegen God te zondigen! Wilt u er iets van zien, ga dan naar Golgotha, waar Christus, de Zoon van God, als de grootste der zondaren onder de toorn van Zijn Vader leed, tot in de Godsverlating toe.

Opstand tegen God, afval en ongehoorzaamheid ten aanzien van onze Schepper, is oneindig veel erger dan de verblinde mens wil erkennen. Maar de Heilige Geest, Die Heere is en levend maakt, leert het ons in de wedergeboorte. Dan leren we God recht keuren in Zijn straffen. Wat mag er dan een verwondering komen, als we zien dat er een weg is om de verdiende straf te ontgaan! Een weg, waarin Gods recht verheerlijkt wordt door Zijn Zoon, Die voldoening wilde

geven aan de Vader voor de Hem toegezegde bruid!

Gods toorn in dit lijden

Toorn geeft de ervaring van een verbroken liefdesband. Als er geen genegenheid meer wordt gevoeld omdat een geliefde zijn toorn toont, dan geeft dit een gevoel van verlating. Nooit is deze ervaring zo smartelijk geweest als toen Christus de eeuwige toorn van God tegen de zonde gevoelde. De gunst, genade en liefde van Zijn Vader had Hij rijk ervaren, maar nu werd Zijn ziel bedreefd tot de dood toe. Waren Zijn vijanden brandend van haat, verlieten Hem Zijn vrienden, werd Zijn lichaam tussen hemel en aarde gehangen aan de wonden die Hem geslagen waren, oneindig veel erger waren de onuitsprekelijke pijnen en smarten die Hij heeft geleden in Zijn ziel, toen Hij de gunst en liefde van Gods aangezicht miste. Hij riep met een grote stem over de kruisheuvel van Golgotha - en mocht het gehoord worden

tot in de schuilhoeken van ons hart: 'Eli, Eli, lama sabachthani?', 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Leer hier hoe erg de zonde is! Billijk Gods rechtvaardige toorn. Is hier geen kracht om de zonden te leren haten?

Gods liefde in dit lijden

De Heere Jezus zegt tot Nicodémus, als Hij hem over de wedergeboorte gesproken heeft: 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Joh. 3:16). Wie kan die liefde begrijpen? God de Vader geeft Zijn Zoon in de dood over voor vijanden, die Hij tot Zijn kinderen wil maken.

Van Christus staat in het evangelie van Johannes, aan het begin van het Lijdensevangelie: 'En vóór het feest van het pascha, Jezus wetende dat Zijn ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader, alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde' (Joh. 13:1) Onze woorden schieten tekort, maar Paulus mag geïnspireerd door de Heilige Geest schrijven: 'Want nauwelijks zal iemand voor een rechtvaardige sterven; want voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven; maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren' (Rom. 5:7, 8). Geen macht kan zo verbreken als deze zelfverloochenende liefde. Hebben we er ooit zicht op gehad? En wat heeft het ons gedaan? Als dit niet verbreekt, wat zal dan ooit verbreken?

Gods doel met dit lijden

Als de Heere Jezus op Golgotha

▶ Hij riep met een grote stem over de kruisheuvel van Golgotha: 'Eli, Eli, lama sabachthani?'

zijn 'Waarom?' uitroept, moet in ons doorklinken dat wij de Godsverlating verdiend hebben, eeuwig verdiend, door onze zonden tegen de grote en eeuwige God. Maar Gods bedoeling is hierdoor een weg te banen voor Godsverlaters om weer kinderen Gods te kunnen worden. In dit werk worden al de deugden van Zijn recht, liefde en genade wonderlijk verheerlijkt. Hoor, hoe Gods Zoon Zich door het geloof in de Godsverlating nog aan God vastklampt, terwijl de Vader naam Hem op de lippen bestorven is: 'Mijn God! Mijn God!' zo roept Hij uit als Borg, in de plaats van Zijn bruid, die in de verlating ten onder zou zijn gegaan als Hij haar niet te hulp zou komen. Wie niet verder kan komen dan de verdoemenis te verdienen,

kan door deze Borg worden gered! Bent u dit niet?

Wie door dit lijden niet gered wil worden omdat hij geen bekering of vergeving zoekt, zal eens horen: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten'. Die zal zelf de straf moeten dragen. Zalig die in de Godverlating van de Borg al het nodige vinden voor hun redding. Lodensteyn zong van 'Jesus lijdende liefde':

*Mijn ziel, die op de diept'
van desen afgrond staart
en suyselende ziet geen eynd van
liefde; paart
vreugt en verwondering, en roept:
o! Heydenwensch!
o Jesu! Jesu lief! wat deedt Gy
voor den mensch! ♦*

Op 2 februari stuurde ds. C.J. Meeuse deze gevraagde bijdrage in aan de redactie van De Saambinder. Slechts enkele dagen later, op 7 februari, moest hij met spoed worden opgenomen in het ziekenhuis te Goes. In overleg met de familie plaatsden we zijn artikel over het vierde

kruiswoord, in het uitzien of de Heere hem goed en nabij zou willen zijn. De familie laat weten dat er in de gezondheidstoestand enige vooruitgang mag zijn. 'Dat is reden tot grote dankbaarheid'.

Wie bidt, die ontvangt

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

‘Want een iegelijk die bidt, die ontvangt’. Geloven we het echt? Het staat in de Bijbel (Luk. 11:10), het zal dus wel waar zijn, maar...

Het zijn woorden van de Heere Jezus Zelf, de Mond der waarheid. Zullen we op weg naar de biddag deze Schriftwoorden eens zorgvuldig lezen? Want ze zijn eeuwig waar en zeker!

Onderwijs

We lezen daarom Lukas 11:1-10. Het gebedsonderwijs is uitgesproken in de laatste weken van het aardse leven van de Middelaar. Hij is op reis naar Jeruzalem. Onderweg bidt Hij en geeft Hij onderwijs over het gebed. Dit onderwijs bestaat uit drie stukjes: Wát we moeten bidden (vers 1-4), want zelfs dat weten we niet. Voor de inhoud van ons bidden verwijzen we

naar de Zondagen 45 tot 52 van ons Troostboek.

In Lukas 11 volgt daarna een *gelijkenis* over de verhoring van het gebed (vers 5-7): ‘Wie van u zal een vriend hebben...?’ Dat is het tweede stukje. Ten slotte lezen we de toepassing (vers 9 en 10) bij deze gelijkenis. Christus spreekt: ‘en Ik zeg ulieden...’. Om in vers 10 te vervolgen met: ‘Want een iegelijk die bidt, die ontvangt’. Dit is dus het verband van dit onderwijs voor biddeloze mensen, voor mensen die de Hoorder van het gebed in de hemel wantrouwen, die Hem verdenken: ‘Dit gaat zo maar niet; dit meent Hij niet’. Terwijl deze woorden gesproken worden door de gezonden Zoon, Die het hart van de Vader volmaakt kent en openbaart. Wat zijn we toch leugenachtig, om de waarachtige God en Zijn Zoon, de waarachtige Getuige, van onwaarachtigheid te verdenken!

Twee vrienden

Stel het u eens voor... Je hebt twee vrienden, een reisvriend en een buurtvriend. De eerste is op reis en staat midden in

de nacht, heel ongelegen natuurlijk, voor de deur. De andere vriend woont in de buurt, maar die slaapt. Volgens de oosterse gastvrijheid wil je de onverwachte gast toch wat voorzetten. Zelfs voor een vreemdeling staat de deur open, en de tafel staat klaar. Laat staan voor een vriend. Maar er blijkt nood, want er is niets in huis. Je kunt geen goede gastheer zijn. Het ontbreekt je aan alles, terwijl een vermoeide en hongerige vriend voor de deur staat.

In grote verlegenheid vraag je je af: wat te doen? Wacht, je hebt in de buurt nog een vriend. Weliswaar is het middernacht, en die vriend slaapt natuurlijk met zijn hele gezin in één ruimte, maar het is toch een vriend. Hém ga je vragen om hulp. Door de donkere straten zoek je tastend je weg. De deur is gesloten. Je klopt aan, weliswaar zeer ongelegen, en misschien zelfs hoogst ongepast. Je hebt natuurlijk geen enkel recht om opengedaan te worden, maar je weet toch wie zich daar achter de gesloten deur bevindt. Zo sta je in nood en in grote verlegenheid in de duisternis aan de deur te kloppen. Teruggaan, dat kan niet, want dit is het enige adres waar je gehoor zou kunnen vinden.

Drie zaken

Het gaat om drie zaken: *Vragen* om datgene wat ontbreekt. *Zoeken* door de duistere straten. En blijven *kloppen* op de gesloten deur. Maar, het is wel nacht! Er zijn genoeg redenen om weggestuurd te worden: dat gestommel waardoor de kinderen wakker worden. Die herrie van de deur opendoen met die sluitbomen of grendels. Er moet licht gemaakt worden om brood te zoeken. Dit is hoogst ongepast.

Dan maar met lege handen terug naar huis? Nee, de vriend blijft kloppen. Want hij heeft niets in huis, kan er zelf ook niet in voorzien. Alles wat hij ziet is duisternis en een gesloten deur. Kloppen, dat is het enige wat overblijft. Want achter die deur is brood. Achter die deur is een kloppend vriendhart. Dat weet hij!

► ‘Wie van u zal een vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan...’

Als de regen

ds. P.J. de Raaf, Boskoop

En gij, kinderen van Sion, verheugt u en zijt blijde in den HEERE uw God; want Hij zal u geven dien Leraar ter gerechtigheid; en Hij zal u den regen doen nederdalen, den vroege regen, en den spaden regen in de eerste maand.

Joël 2:23-27

Zeg nu zelf, is het onder (leugenachtige) mensen denkbaar dat de deur dicht blijft? Kunnen we het ons in de gewone menselijke verhoudingen voorstellen dat de vriend in nood met lege handen huiswaarts keert? Is het niet ondenkbaar dat de deur dicht blijft? Je helpt elkaar, natuurlijk, ook al is het tijdstip nog zo ongelegen. Zeg nu zelf!

De toepassing

‘Ik, Ik zeg ulieden...’, staat er eigenlijk tweemaal in vers 8. Zo staat het ook in het begin van de toepassing: ‘En Ik zeg ulieden’ (vers 9). Tweemaal wordt benadrukt Wie het zegt. Tweemaal wordt de inhoud van de waarheid onderstreept. In vers 9 staat de opdracht om te blijven bidden, zoeken en kloppen. En driemaal staat er in de toekomstige tijd een belofte. In vers 10 staat de reden waarom we moeten blijven bidden. In het oorspronkelijke staat hier niet het gewone woord voor bidden, maar er staat eenvoudig ‘vragen’. Het gaat alleen maar om het bekendmaken van onze begeerte aan de Alwetende. Daarna staat er letterlijk: ‘Want iedere vragende ontvangt, en de zoekende die vindt, en de kloppende wordt opengedaan’.

Hoort u, zulke mensen blijven maar vragen, zoeken en kloppen. Maar het is zeker dat er ontvangen, gevonden en opengedaan wordt. Het staat er drie keer in de lijdende vorm: er wordt ontvangen, er wordt gevonden en er wordt opengedaan. Want alleen God moet het doen. We zijn daarbij totaal afhankelijk van Gods soevereine genadegaven in Christus Jezus. Want deze Voorbidder openbaart hier het Vaderhart. Hij volvoert het welbehagen. Hij weet welk hart achter de gesloten deur klopt. Hij is Zelf de Deur. Hij is het Licht in de stikdonkere nacht van het zoeken.

Verstaat u nu de diepe inhoud van: ‘... om Jezus’ wil’? Want Hij alleen is het levende antwoord op alle angstige vragen, ter vervulling van alle noden en begeerten. Op ‘ik heb niets’ (vers 6) zal nooit klinken ‘doe Mij geen moeite aan’, zo verzekert Jezus. ♦

In Nederland valt regen in alle seizoenen. In Israël zijn er twee perioden per jaar waarin het regent. De vroege regen valt aan het begin van het seizoen, bij ons september-oktober. Deze regen is nodig om de grond vruchtbaar te maken en het gestrooide zaad te laten ontkiemen. Aan het einde van het seizoen komt de spade (late) regen, bij ons maart-april. Door deze regen komen de gewassen tot rijping.

Leraar of regen?

Vers 23 is moeilijk te vertalen. In de lange kanttekening 83 leggen de Statenvertalers uit waarom ze voor de huidige vertaling hebben gekozen. Er staat in de grondtaal twee keer het woord ‘moreh’. Dit woord kan zowel ‘leraar’ als ‘vroege regen’ betekenen. Dat kennen wij in onze taal ook wel. Een bank is niet alleen een meubelstuk waar je op kunt zitten, maar ook een instelling die je geld beheert. In vers 23 wordt op deze manier heel mooi een verbinding gemaakt tussen tijdelijke en geestelijke zegeningen. Wat de vroege regen is voor het uitgedroogde Joodse land, is de Leraar ter gerechtigheid voor de schuldige Joodse (en Nederlandse!) zielen.

De Leraar

Hoe zullen onrechtvaardigen weer rechtvaardig voor God worden? Hoe zullen schuldigen met God verzoend worden? Dat kan alleen door het werk van de Middelaar. Iemand die in het midden staat, tussen de twee ongelijke partijen in. Iemand Die samenbrengt wat niet meer samen te brengen viel. Door een Leraar ter gerechtigheid, die de HEERE geven zal.

Wat een Evangelie! Die Middelaar

wordt geschonken, door de HEERE zelf. Geschonken in de tijd in de heilsgeschiedenis en geschonken in het hart in de heilsorde. Wie deze Leraar is en wat Hij doet, wordt zo treffend onder woorden gebracht in kanttekening 83: ‘Hij zal u zekerlijk geven den beloofden Messias, Jezus Christus, den oppersten Profeet en Herder der zielen, Die uitwendiglijk zal leren door het Woord des Evangelies, en inwendiglijk door Zijn Geest, krachtiglijk werkende het rechtvaardigmakende geloof in Hem, Die alleen onze Gerechtigheid is voor God’. Deze Leraar heeft alleen zeer moeilijk lerende leerlingen. Maar Hij wordt ze niet moe. Heel geduldig herhaalt Hij Zijn lessen in het vak ‘gerechtigheid’. Levenslang.

De regen

Het beeld van de Leraar ter gerechtigheid mag Joël door de inspiratie van de Heilige Geest verbinden aan de overvloedige vroege en spade regen. Het land zal enorm vruchtbaar worden. De dorsvloeren zijn vol en de perskuipen lopen over. Dan komt er iets heel teers. De HEERE belooft om het volk de jaren van gebrek te vergelden, te compenseren. Zo werkt Hij toch nog? Hij maakt leeg om te vervullen. Maar als Hij dan vervult, wordt het zo vol. Hij maakt het goed met Zichzelf. En dat is echte rijkdom. In vers 26 en 27 klinkt het lied van de dankbaarheid. Onder het eten wordt de HEERE geprezen die zo wonderlijk handelde. Hij is in het midden van Israël. De verbondszegen aan Abraham beloofd (Gen. 17:7), gaat in vervulling. Hij is hun God. En zij Zijn volk.

► wordt vervolgd

Curatorium van de Theologische School

Namens het curatorium:
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G. van Manen, secretaris

Zo de Heere wil en wij leven, zal van maandag 27 mei tot en met woensdag 29 mei het curatorium van de Theologische School weer vergaderen. Deze dagen zijn bijzonder bedoeld om de personen te horen die wensen toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School.

Wat zou het groot zijn als de Heere des oogstes ook de komende tijd weer zou willen betonen van het geheel van onze gemeenten af te weten. Geve de Heere veel gebed dat Hij in Zijn onverdiende gunst ons mannen toeschikt uit Zijn rechterhand, die toegelaten mogen worden tot de opleiding tot dienaar van het Goddelijke Woord. Hij Zelf is het Die arbeiders roept in Zijn oogst. Hij wil daar om gevraagd en gebeden wezen. Daarom doen we ook de oproep dat Hij Zelf het gebed wil vermenigvuldigen onder jong en oud, om de nood van de lege kansels aan Hem voor te leggen.

De zorgvolle tijdsomstandigheden leren ons dat we leven in de tijd waarvan Paulus tot Timótheüs zei: En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden. Daarom, de zaak des Konings heeft haast. Anderzijds leven we ook in de tijd waarvan de Koning van de Kerk gezegd heeft: En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. De rijke kantekening vermeldt: Namelijk met u,

Mijn discipelen, en al uw navolgers in Mijn gemeente; en dat naar Mijn Godheid, majesteit, genade en Geest. Mocht zowel het één alsook het ander ons gedurig uitdrijven naar de troon van Gods genade.

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen. Bij de aanmelding dient de volgende procedure te worden gevolgd:

1. U meldt u aan bij uw kerkenraad. Een voorwaarde is wel dat u minstens één jaar belijdend lid bent van onze Gereformeerde Gemeenten.
2. Indien de kerkenraad u een attest verleent, wordt dit attest u persoonlijk overhandigd.
3. Het attest met een begeleidende brief dient uiterlijk donderdag 18 april in het bezit te zijn van de secretaris.

Aan de kerkenraad wordt daarna een formulier toegezonden, dat volledig en zorgvuldig ingevuld dient te worden. Aan uzelf wordt ook een

formulier toegezonden, waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door u worden vermeld.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven. Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie dient te worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. G. van Manen,
Staverdensedweg 31
8075 AN Elspeek

In deze oproep is mede begrepen het uitzien naar mannen die na de opleiding als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook voor de verschillende zendingsgebieden.

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen. ♦

Vasten in de lijdensstijd

ds. G. Clements, Gouda

In het kerkelijk jaar kennen wij de lijdensstijd. Het is een periode van veertig dagen voor Pasen. In de vroegchristelijke kerk vastte men dan.

Vasten is in onze dagen weer populair. Niet als een uiting van vroomheid, maar als een gezonde leefwijze. 'Intermittent fasting' is een veelgehoorde uitdrukking. Ziekten als diabetes lijken erdoor te genezen. Vasten in de rooms-katholieke veertigdagentijd is goeddeels verdwenen. Bisschop Ron van den Hout vertelde in het Nederlands Dagblad (13 februari 2024) dat hij geen dessert gebruikt en zijn personeel neemt geen koekje bij de koffie. Wat zegt de Bijbel over vasten?

Vasten in de Bijbel

Vasten in de Bijbel wordt meestal in één adem genoemd met bidden. Het is een uiting van verootmoediging in tijden van nood, oorlog en droogte (1 Sam. 7:6). In het Nieuwe Testament is het de Heere Zelf Die tijdens de verzoeken in de woestijn heeft gevast (Matth. 4:2). Ook spoort Hij Zijn discipelen aan tot bidden en vasten tegen het boze geslacht. Wel waarschuwt de Heere voor uiterlijk vertoon

(Matth. 6:16). Anna week niet uit de tempel met vasten en bidden. Barnabas en Paulus werden afgezonderd van de gemeente van Antiochië tot de heidenvolkeren na vasten en bidden. In al deze Schriftgegevens gaan vasten en bidden samen als uiting van verootmoediging.

Reformatie en Nadere Reformatie

Hoe komt het dat wij de Bijbelse gewoonte van het vasten zijn kwijtgeraakt? Bij Calvijn en de Nadere Reformators bleef het vasten nog steeds praktijk, ondanks hun kritiek op de roomse werkheiligheid. Wilhelmus à Brakel besteedt er een heel hoofdstuk aan in zijn "Redelijke Godsdienst". Zijn voorbeeldige vader Theodorus à Brakel beoefende de praktijk van het vasten. Deze Theodorus somt er vele voordelen van op, zoals de verootmoediging, het opscherpen van de gedachten, het ten onderbrengen van de vleselijke begeerten en de honger naar geestelijke spijs.

Vandaag weten wij over het vasten niet veel meer te zeggen dan dat het een rooms overblijfsel is. Het kan zelfs gebeuren dat we in deze lijdensweken zozeer met onze dagelijkse drukte bezet zijn, dat er voor de overdenking van het lijden en sterven

van de Heere nauwelijks tijd is en wij de doordeweekse diensten uit onze agenda schrappen.

Rooms badwater

Zonder nu te pleiten voor een herinvoering van het vasten, behoeven we niet alles paaps te noemen wat met vasten in verband staat. Jodocus van Lodenstein schrijft ergens dat wij met het roomse badwater het kind hebben weggegooid. Wij hebben geen kloostergetijden meer, maar hebben wij nog wel gebedstijden? Wij verwerpen de lichamelijke aanwezigheid van Christus bij het Heilig Avondmaal, maar ondervinden wij nog wel Zijn geestelijke tegenwoordigheid? Wij hebben geen oorbiecht meer, maar weten wij nog wel van de schuldbelijdenis voor Gods aangezicht? In verzet tegen de roomse werkheiligheid benadrukken wij terecht het Bijbelse woord 'geloof' (sola fide). Maar als het 'geloof' niet gedragen wordt door een leven in de vreze des HEEREN is het een ijdel geloof.

Achter de praktijk van het vasten ging bij onze vaders een leefwereld van diepe vroomheid schuil met geestelijke rijkdom. Gods oog was op hen. De Heere getuigt van Saulus van Tarsen: 'Want zie, hij bidt'. En tegen Nathanaël zegt Christus: 'Eer u Filippus riep, daar gij onder de vijgenboom waart, zag Ik u'.

Wilhelmus à Brakel noemt het zoeken van Gods aangezicht de wezenlijke kern van het vasten. 'Het is een godsdienstige oefening waardoor God gezocht wordt'. Hij breidt het vasten uit naar een houding van soberheid in het onthouden van pracht en praal, vermaak, spelen en plezier en bovenal het waken tegen de zonde. Vasten is voor hem een verbondsvernieuwing, een verootmoediging, een belijdenis met smart en schaamte, een erkenning dat God recht is, een hartelijk voornemen om de Heere te dienen. Ingrijpende zinnen waar we ons vandaag met een dreigende oorlog en verval van de kerk wel op mogen bezinnen.

*Op uw noodgeschrei.
Deed Ik grote wond'ren.*

Psalm 81:7 ◆

► Daniel vastte tien dagen.

Gereformeerde Gemeente Arnhem 75 jaar

Kerkenraad Arnhem

Hoe sta je stil bij een jubileum van de Gereformeerde Gemeente te Arnhem? Het is een gebeurtenis die verwondering geeft, die klein maakt.

Als kleine gemeente in een grote stad hebben we niet de macht van het getal. Maar God werkt ook niet door macht of grote getallen: 'Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht'. Daar vestigen we onze hoop op. We hopen aan het jubileum rond de institueringsdatum van 7 maart in een bijeenkomst aandacht te geven. Daarnaast denkt een commissie na over andere jubileumactiviteiten.

Boven een winkel

De gemeente begon in 1948 boven een winkel in de binnenstad van Arnhem met een leesdienst. Na instituering in 1949, via een gebouw aan de Kortestraat en de Parkstraat, verhuisde de gemeente in 1969 naar het huidige kerkgebouw aan de Groen van Prinstererstraat. De gemeente trok in bij de Christelijk Gereformeerde Kerk, die met ds. J.C.

van Ravenswaay overkwam naar de Gereformeerde Gemeenten. Enkele ouderen in de gemeente herinneren zich nog de periode van ds. K. de Gier, die de gemeente diende van 1975 tot 1980.

Met de komst en 'terugkomst' van ds. R. Kattenberg, in 1987 respectievelijk 2000, kreeg Arnhem een predikant die de gemeente vele jaren heeft gediend. Zijn prediking kan samengevat worden met de woorden van Paulus: 'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd'. In deze lijn hebben vele ambtsdragers gediend, op de voor- en op de achtergrond. Velen kennen nog het echtpaar Fraanje, die jarenlang huis en hart openstelden voor jonge en oude mensen.

Arnhem heeft in de loop van de jaren velen zien komen en gaan. Studenten vertrokken na hun studie weer. Jonge stellen verhuisden in verband met school voor de kinderen. De leeftijdsopbouw is ook wat onevenwichtig. We hebben veel jongeren en veel ouderen, de middenleeftijd is ondervertegenwoordigd. Sinds het afscheid van ds. Kattenberg

▶ Kerkgebouw aan de Parkstraat.

▶ Kerkgebouw aan de Groen van Prinstererstraat.

Zeef en zeven

ds. M. Karens, Middelburg

in 2005 is de gemeente in Iedental teruggelopen. Met de oprichting van de Gereformeerde Gemeente in Ede raakte Arnhem een belangrijk deel van het voedingsgebied kwijt. Bovendien maakten verschillende gezinnen de keuze om in de eigen woonplaats naar de kerk te gaan.

Kerk voor de buurt

De laatste jaren zien we een voorzichtige kentering van deze neerwaartse trend. Na een interne bezinning over de verantwoordelijkheid van de kerk in de buurt, zien we een toenemende betrokkenheid van de gemeente op de buurt en ook andersom. Via de kinderbijbelclub komen soms ook ouderen mee naar bijeenkomsten die we rond de kerkelijke feestdagen voor de buurt beleggen. Ook zijn we blij met verschillende jonge mensen die zich de laatste tijd bij de gemeente hebben aangesloten.

Tijdens een bijbelstudie - waarmee we iedere kerkenraadsvergadering beginnen - over Efeze 5 dachten we na over hoe Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven. In vers 27 staat dan: 'Opdat Hij haar Zichzelf zou heerlijk voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk'. Dat mogen we aan God overlaten. En intussen als kerkenraad - en in het ambt van alle gelovigen - bidden, het goede doen en wachten op God. En dat gaat beter met lege handen dan met volle...

Door notulenboeken bladerend zie je de menselijke kant van de gemeente. Dat was veelal mensenwerk. Wanneer we zondags echter lof- en klaagliederen mogen zingen, en het Evangelie van zonde en genade mogen horen, dan vervult ons dat met dankbaarheid en verwondering over Gods werk. In die verwondering willen we ook eindigen, met de belofte waarmee de gemeente in 1949 werd geïnstitueerd: 'En de naam der stad zal van dien dag af zijn: De HEERE is aldaar'. ♦

Een zeef wordt gebruikt om mengsels te scheiden.

Wat door de zeef valt, is dus kleiner dan de openingen van de zeef.

De zeven kwamen ook aan de orde in een preek over Zondag 43 van de Catechismus. 'Gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste' (Ex. 20:18). Het gaat over het gebruik van onze tong. In het antwoord komt naar voren: duivels misbruik is verboden en oprecht gebruik is geboden. Er worden in dit antwoord maar liefst vijf vormen van ernstige zonden tegen dit gebod genoemd. De wereld is vol van leugens.

Via een tweet, een appje of een mail slingeren velen hun 'waarheid' de wereld in. Nepnieuws is een bekend begrip geworden.

De waarheid geweld aan doen gebeurt in de politiek, in de roddelpers, maar helaas ook in onze gezinnen en kerkelijke gemeenten. Woorden verdraaien, lasteren, lichtelijk en onverhoord oordelen, het zijn zaken die ook bij ons aan tafel plaatsvinden. Zou er een gebod zijn waar zó vaak, zó veel en zó gemakkelijk tegen gezondigd wordt? Het zijn de eigen werken van de duivel.

Laten we bedenken dat we hiermee de zware toorn van God op ons laden. Hoe snel komen in onze gesprekken afwezige mensen ter sprake. En hoe vaak leidt dit tot kwaadspreken, roddelen, feiten verdraaien, laster, halve waarheden en ongehoord oordelen? De schade van roddel en laster is in het leven van velen onherstelbaar. Geen spies maakt zulke diepe wonden als achterklap en boze monden. 'Kwaadsprekers en lasteraars zijn gevaarlijke mensen', zegt ds. G. van Reenen. 'Tegen dieven en

moordenaars kun je je nog beveiligen, maar tegen lasteraars zijn geen sloten en grendels uitgevonden'.

Dit gebod roept om levensvernieuwing. Dan gaan we de eer en het goed gerucht van onze naasten overal en altijd bevorderen. Wat een genade om door het geloof in Christus, Die de Waarheid is, in de vreze des Heeren te wandelen, in voorzichtigheid en oprechtheid. Doe als Augustinus, die op zijn tafel had geschreven: 'Wie aan afwezigen de goede naam berooft, hem wordt aan deze dis gewis geen plaats beloofd!'

Over de Griekse filosoof Socrates gaat het volgende verhaal: Op een morgen, toen hij door Athene wandelde, kwam een man naar hem toe. 'Socrates, heb je dat gehoord over je vriend Eupatas, dat hij ...? Het is een schande, hij heeft!'

De wijsgeer onderbrak hem en vroeg: Wacht even, voordat je verder gaat. Heb je deze boodschap al gezeefd door de drie zeven? 'Drie zeven', vroeg de man verbaasd? Waarop Socrates zei: 'De eerste zeef is de waarheid. Weet je zeker dat het waar is wat je wilt zeggen? De tweede zeef is die van het goede. Is het iets goeds wat je over mijn vriend wilt vertellen? En de derde zeef is die van de noodzakelijkheid. Is het nodig dat je me dit vertelt?'. Dat was allemaal niet het geval. Toen zei Socrates: 'Val me er niet mee lastig. Tot ziens!'

Laten wij ook altijd de drie zeven gebruiken. Ze passen in de kleinste zak en tas. ♦

Israël: volk tussen liefde en haat ds. W. Silfhout

uitg. De Banier; 96 blz., € 11,95.

Ds. W. Silfhout heeft opnieuw een boekje geschreven dat betrekking heeft op het volk van Israël. De felle haat van verschillende volken en het niet uit te roeien antisemitisme maken dit onderwerp hoogst actueel. Meeleven met het lijden van dit volk is noodzakelijk.

Toch zoekt onze broeder de grond voor deze liefde niet in het medeleven, maar in het feit dat Israël het volk is van de Bijbel waaruit Christus is voortgekomen naar het vlees, én omdat er nog een tegoed voor hen is, onvervulde beloften die nog vervuld moeten worden. Vanuit de Schrift komt de auteur bij Gods onwankelbare trouw tot Israël (ondanks hun afmakingen), de komst van Christus tot de verloren schapen van het huis van Israël en de apostolische bewogenheid tot het Joodse volk.

In het tweede hoofdstuk wordt gezocht of en hoe er liefde is geweest voor Israël. Deze liefde is zowel in de Vroege Kerk alsook in de tijd van de Reformatie nogal eens node gemist. Met felheid is zelfs geageerd tegen dit volk. De context van de vervolging van christenen en het judaïsme in de kerk zouden hierin weleens een rol gespeeld kunnen hebben. Het boekje beschrijft echter ook een rode draad, vooral

van Augustinus naar Calvijn, de puriteinen en een deel van de Nadere Reformatie, waarin liefde en verwachting voor dit volk te vinden is.

In het laatste hoofdstuk trekt onze broeder praktische lijnen. Steeds wordt gezocht naar het Bijbelse evenwicht tussen enerzijds liefde tot dit volk, dat het zo nodig heeft bekendgemaakt te worden met de Christus der Schriften, en anderzijds een overspannen liefde voor dit volk dat zomaar kan omslaan in haat (zoals bijvoorbeeld bij Luther is gebeurd). Een overzicht van het gedachtengoed in verschillende kerkverbanden met betrekking tot dit onderwerp ontbreekt niet.

Blijven er geen vragen over na het lezen van dit boekje? Onze broeder zal de eerste zijn die deze vraag bevestigend beantwoordt. In het handelen van de Heere met dit volk blijft een geheimenis. Zo blijkt de vraag naar de betekenis van het 'alzo zal geheel Israël zalig worden' nog steeds tot verschillende antwoorden te leiden. Bij de wederkomst van Christus zal blijken dat de verkorenen uit Juda, de tien stammen (verstrooid onder de heidenen) en de heidenen één Herder hebben en het één kudde zal zijn. Voor ons blijft persoonlijk de vraag of wij daarin zullen delen. En wat het boekje betreft: de wens van de auteur moge in vervulling gaan, namelijk dat dit boekje liefde mag verwekken tot de beminden om der vaderen wil.

ds. D. de Wit, Kesteren

Boekaankondigingen

"Geschonken geschriften";

uitg. Gebr. Koster; 135 blz.; € 14,90.

Derde deel in de serie met preken van bekende en minder bekende oudvaders. Voorafgaand aan elke preek wordt een korte schets gegeven van de betreffende predikant. Er zijn preken opgenomen van: ds. P. Hulsius, ds. H.R. van Lier, ds. W. à Brakel, ds. A. Hellenbroek, ds. C.S. Duijtsch en ds. J. P. Schiffart.

"Preken over de Brief aan de Hebreëën",

R.M. McCheyne; uitg. De Banier; 200 blz., € 22,95.

Boek met preken over de Hebreëënbrief. Dit is het derde deel in een serie preken van de Schotse predikant McCheyne.

"In Zijn bruiloftszaal, preken rond de avondmaalsviering"; dr. H.F. Kohlbrugge;

uitg. Brevier, Kampen; 254 blz.; € 24,99.

In dit boek zijn negen voorbereidingspreken en zes avondmaalspreken opgenomen naast een apart hoofdstuk over de avondmaalspraktijk in Elberfeld. Ook details uit de persoonlijke notities van Kohlbrugge zijn opgenomen rondom de bediening van de heilige dis.

"Ja en Amen"; dr. A. de Reuver;

uitg. De Banier; 92 blz.; € 14,95.

In dit boek worden vijf thema's uitgewerkt: bevindelijke prediking, geloof en heilszekerheid, Luthers kruistheologie, het kruis alleen, en verlangen naar het Vaderhuis. Deze lezingen zijn gehouden voor de studievereniging Koinonia.

In de binnenkamer

WULFERT FLOOR (1818-1876)

Waar de Geest des Heeren de ziel leert bidden, daar is men met enige gewone bidtijden niet tevreden. Vele wereldse mensen bidden in 't geheel niet. Anderen bidden als ze ziek zijn of als zij op een andere wijze in de engte zitten. Anderen bidden op hun gewone tijden - als ze van hun bed afkomen, als ze naar hun bed toegaan, als ze eten en mogelijk nog bij enkele andere gelegenheden. Voorts houden zij zich tevreden en rusten in het gedane werk. O, die ongelukkigen!

Gans anders gaat het met hen die de Geest des Heeren deelachtig zijn. Zij kunnen het beste bidden naardat de Geest het meeste werkt. Als de Geest Zich in hen stilsthoudt, dan kunnen ze niet bidden, ja, ze kunnen

dan zelfs het begin somtijds geheel niet krijgen. Als ze al enige woorden bidden, dan is het toch een zwaar en benauwd werk. Maar als de Geest des Heeren weer krachtig in hen werkt, dan is het hun zulk een zoet werk dat ze wel biddende zouden willen sterven, zonder ooit weer op te houden.

En waarlijk, dan zijn ze ook aan geen driemaal of viermaal 's daags gebonden, maar dan gaan ze bij de minste gelegenheid weleens naar hun binnenkamer, om hun noden voor de Heere te brengen, en met vader Jakob te zeggen: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw die Gij aan Uw knecht gedaan hebt. Ja, zelfs als ze op zulke tijden geen

gelegenheid kunnen vinden om in het verborgen te gaan, dan bidden zij zelfs onder hun werk of als ze langs de weg lopen. Zie dit in de godzalige Nehemia. Hij was bezig om voor de koning wijn in te schenken, en ook sprak hij met de koning, en tussen dit alles zegt hij: 'Ik bad tot God van den hemel' (Neh. 2:4). De werking van de Geest is geheel onafhankelijk en vrij. ♦

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Aalst,
ds. B. Labee te Veenendaal;
te Brakel,
ds. C. van Krimpen te Yerseke;
te Klaaswaal,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
te Nieuwdorp,
ds. H.E.P. Fortuijn te Zwijndrecht;
te Oosterland en Zwolle,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
te Oostkapelle,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
te Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
te Zeist,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

BEDANKT

voor Benthuizen,

ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
voor Nobleford (Alberta, Canada),
ds. J.J. Witvoet te Rock Valley (Iowa, VS).

BEROEPBAAR (VANAF 1 APRIL)

ds. E.M. Maljaars, die momenteel verbonden is aan Chilliwack (Canada), wegens beëindiging zendingspredikantschap in Bolivia.

J.M. WALHOUT BEVESTIGD ALS EVANGELIST IN BRED

Per 1 april zal J.M. Walhout (58) uit Twello beginnen als evangelist in Breda namens de Classis Dordrecht van de Gereformeerde Gemeenten. In een dienst in de Julianakerk van de Geref. Gemeente te Dordrecht - de toekomstige thuisgemeente van het echtpaar Walhout - werd Walhout op woensdag 28 februari bevestigd tot zijn dienstwerk. Ds. W.A. Zondag

bediende het Woord uit Johannes 4:4 en 28-30: Jezus moest door Samaria gaan om het verlorene te zoeken, te onderwijzen en te redden. De bevestiging werd verricht door ouderling D.C. de Korte, voorzitter van de Classicale Evangelisatiecommissie. Hiermee wordt een tweede evangelist in Noord-Brabant werkzaam, naast evangelist H.J. van den Boogaart in Tilburg.

[Classicale Evangelisatiecommissie](#)

VERSLAG VOORTGEZETTE VERGADERING CLASSIS UTRECHT 19 JANUARI 2024

De preses van de classisvergadering van 6 oktober 2023, ds. D. de Wit, opent de voortgezette classisvergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert het overlijden van oud-ouderling C. van Weelden (Waardenburg), het overlijden van oud-ouderling G.

van Sligtenhorst (Mijdrecht) en het 25-jarig ambtsjubileum van ouderling M. van Dam (Opheusden). De vergadering is wettig vertegenwoordigd door 5 predikanten, 20 ouderlingen en een diaken, aan wie keurstem wordt verleend. Over de voorlopige notulen van de vergadering van 6 oktober worden geen opmerkingen gemaakt. Naar de Particuliere Synode Noord-West van 25 april 2024 worden afgevaardigd als primi de predikanten ds. W. Harinck, ds. W. Mouw, ds. W. Visscher en ds. D. de Wit, en de ouderlingen A.A. Gorter, J.A. van de Poel, A.A. van der Schans en J. Willemsen. Een appelzaak wordt in comité behandeld. Van een tweede appelzaak heeft appelland het appel ingetrokken. Een classisgemeente heeft een punt ingediend tot invulling van de interne eenheid. Het belang van kerkvisitatie wordt onderstreept, en voorgesteld wordt de onderlinge ontmoeting van kerkenraden te bevorderen. Besloten wordt de ambtsdragersconferentie in mei aan dit onderwerp te besteden, daarvoor een of meer predikanten uit

de commissie Interne Eenheid te vragen en veel ruimte te laten voor het gesprek hierover in classicaal verband. Een classisgemeente heeft een punt ingediend waarbij zorg wordt uitgesproken over de voortgang van het actualiseren van verouderde woorden in de Statenvertaling door de GBS. De classis spreekt waardering uit voor het werk van de GBS, maar stelt dat de verantwoordelijkheid voor een verstaanbare Bijbelvertaling een zaak van de kerk is. Op de Particuliere Synode Noord-West zal een instructie worden ingediend waarin onze verlegenheid met deze kwestie wordt verwoord. Ouderling H. de Jong, voorzitter van de Classicale Evangelisatiecommissie Leidsche Rijn, licht het verslag van de CEC toe. Hij dankt voor de financiële ondersteuning van de gemeenten, waardoor een sluitende begroting kon worden gepresenteerd. Ouderling M. van Dam licht de jaarverslagen van Sirjon en De Vluchtheuvel toe. De personele bezetting blijft een zorgpunt. Het Jaarverslag van de gemeente Carterton wordt besproken. De ervaren

afstand tot de gemeenten in Nederland is in toenemende mate een aandachtspunt. Dit punt wordt neergelegd bij het deputaatschap Buitenlandse Kerken. Over het jaarverslag van Randburg worden geen vragen gesteld. Bij de rondvraag bedankt een gemeente de vergadering voor de broederlijke bespreking van de appelzaken. Een afgevaardigde geeft aan dat een bruidspaar gevraagd heeft om een hertaald huwelijksformulier. Aangegeven wordt dat alleen het vastgestelde huwelijksformulier gebruikt kan worden. Waardenburg is de roepende kerk voor de volgende vergadering, op 10 juli. De preses sluit de vergadering en ds. W. Harinck eindigt op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, classisscriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 98: Secretaris van de Commissie Catechese is m.i.v. heden D. Rosbergen, Blokweerweg 26a, 2953 AB Alblasserdam; tel. 06-11353814; e-mail: drosbergen@gergemalblisserdam.nl

Berichten

OP REIS MET BIJZONDERE NODEN

Van 29 oktober tot 6 november hoop ik samen met mijn vrouw een Bijbels-historische samenzangreis te maken langs de zeven gemeenten van Klein-Azië (Openbaring 2 en 3), het tegenwoordige West-Anatolië (Turkije). Daar ontstonden in de eerste eeuw de eerste christelijke gemeenten. Verrassend is het hoe daardoor Bijbelteksten een diepere betekenis krijgen, maar ook dat ze tot waarschuwing en raadgeving zijn voor vandaag. Onderweg staan we hier en daar stil bij een geopend Woord en tijdens avondsluitingen en zondagse diensten worden we bepaald bij een van de gedeelten uit de genoemde hoofdstukken. Mocht u interesse hebben mee te reizen: meer informatie is te vinden op www.zang-reizen.nl. Een deel van de opbrengst en de collecten zijn bestemd voor het deputaatschap Bijzondere Noden, noodhulp aardbeving Turkije.

ds. C. van Ruitenburch,
voorzitter Bijzondere Noden

SYMPOSIUM MELDPUNT SEKSUEEL MISBRUIK

We kunnen er niet om heen. Ook binnen de kerk is niet iedereen veilig. In 2023 kwamen er bij het Meldpunt Seksueel Misbruik Reformatorische Kerken* 65 vragen en meldingen binnen. Het ging om jongens, meisjes, mannen en vrouwen die vaak ernstige vormen van (seksuele) onveiligheid meemaakten. Ook ambtsdragers, jeugdwerkleiders en anderen krijgen te maken met situaties van onveiligheid in de gemeente. Dat vraagt om kennis en vaardigheden van alle betrokkenen. Het Meldpunt SMRK is er ook om daarvoor een handreiking te bieden. Daarom organiseert het op 16 april een symposium rond het thema 'Als grenzen worden overschreden'. Paul Eikelboom houdt de hoofdlesing, dagvoorzitter is Gert van Leeuwen. Er zijn workshops over onder meer kerkrecht, strafrecht, herstelrecht, hulpverleningsmogelijkheden en pastoraat. Tijd: 16.00-21.30 uur.

Locatie: Driestar Educatief, Gouda. Het symposium richt zich op ambtsdragers en professionals, maar ook andere belangstellenden zijn welkom. We hopen dat iedere gemeente vertegenwoordigd zal zijn. Aanmelden kan via: www.gergeminfo.nl/nieuwsberichten/symposium

- *Het Meldpunt is een gezamenlijk initiatief van de Gereformeerde Gemeenten, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland.*

ONDERNEMERSAVOND CLASSIS DORDRECHT

De Stichting Evangelisatie Vrienden Classis Dordrecht is op donderdag 21 maart te gast bij Aspect ICT te Hardinxveld-Giessendam. K. Meerkerk spreekt over 'Cybersecurity; is uw computer op uw werk veilig?' De digitale revolutie brengt naast veel gemak ook risico's met zich mee. Is de digitale beveiliging van onze organisatie/

onderneming op orde? Graag aanmelden via www.evcdordt.nl

PROJECT-MANNENKOOR VOOR JBGG-ACTIE

In Alblasserdam start een project-mannen koor o.l.v. dirigent Arie van der Vlist t.b.v. de JBGG-actie Bijbel binnen bereik. Er zijn vijf repetitieavonden (24 april, 8 mei, 22 mei, 4 juni en 19 juni) en als afsluiting een zangavond op 22 juni. Minimumleeftijd 17 jaar; inschrijfgeld € 30,-. Opgeven via telefoon of app: 06-50612505.

BIJENKOMST SINGLES

Op zaterdag 13 april (19.30 uur) wordt een bijeenkomst voor singles gehouden

in de Bethelkerk te Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10. Inloop is om 17.00 uur, om 17.30 uur is er een maaltijd. Het thema is 'Zorgvuldig leven als single'. Aan de orde komen onderwerpen die in het teken staan van: zorgdragen voor het heden - de wijze waarop je je werk doet (door Wyneke van Horssen, zendingswerker in Cambodja), en zorgdragen voor de toekomst - dat wat wijs is te regelen (door Huib Ruijgrok, deskundige in erfrecht en nalatenschappen, en Peter van der Leer, begrafenisondernemer. Aanmelden via gergeminfo.nl/agenda/bijeenkomst-voor-singles Meer info op www.gemeenteengezin.nl; voor vragen mailen naar: singlesgergem@gmail.com

ZANGAVONDEN

Lunteren - Bethelkerk, De Haverkamp 1, zat. 16 maart., 19.30 uur, psalmzangkoor Harpe Davids, Julian Klok, orgel; leiding ds. J. van Laar; collecte voor Siloah, Adullam en De Schutse.

Middelburg - Nieuwe Kerk, zat. 9 maart, 19.30 uur, m.m.v. gemengde koren van Walcheren; spreker ds. A.E. Brijder.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

In de maandelijkse rubriek Kort en Bondig presenteren de verschillende bonden en verenigingen zich.

Vrouwenbond Gereformeerde Gemeenten

Een 'bond' is volgens het woordenboek 'een groep mensen met hetzelfde doel'. De Vrouwenbond Gereformeerde Gemeenten (VBGG) bestaat 77 jaar. Aan 130 verenigingen (met in totaal 5211 leden) bieden we toerusting vanuit Gods Woord. Door het beleggen van regio- en landelijke bijeenkomsten bevorderen we onderling contact. Ontmoeten, luisteren, leren en spreken. Dat werkt verbindend in een tijd van individualisering. We hebben elkaar nodig.

Verder worden onder verantwoordelijkheid van de Vrouwenbond vakantieweken voor mensen met een beperking en ouderen georganiseerd. Voor alle betrokkenen is het een zegen dat deze weken er zijn. Een commissie en talloze vrijwilligers zetten zich daar met hart en ziel voor in.

De verenigingen mogen rekenen op praktische en organisatorische handvatten. Die reikt de Vrouwenbond aan door lezingen, lectuur, workshops of advies op maat. Een werkgroep toekomstvisie adviseert op verzoek kerkenraden en besturen over het vitaal maken of houden van de vereniging. We zien tot onze blijdschap

verenigingen opbloeien. Er is ook een andere kant: verenigingen die geen groei zien. Daarom onze hartelijke oproep: zoek als jong en oud de verbinding. Zet met elkaar eens die stap. Een vereniging heeft drie doelen: bezinning, verbinding en dienen. Deze thema's komen dit seizoen terug op onze bijeenkomsten. We kijken uit naar de bondsdag, dit jaar op 16 april. Dat blijft een

bijzondere dag. Midden in de week een dag van bezinning. Het thema is passend: 'De bezinnende vrouw'. De kerk van Veenendaal zien we graag vol vrouwen van allerlei leeftijd, en vast ook weer tientallen mannen. Vier sprekers, muzikale omlijsting en een forumdiscussie zorgen voor een afwisselend geheel. Leden en belangstellenden: weet u heel hartelijk welkom!

▶ Bezoekers van de regiodag in Barendrecht, 6 februari 2024.

Kerkdiensten

ZONDAG 10 MAART 2024

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens;
Aalst 9.30 en 14.30 uur ds. C. Sonneveldt;
Alblasserdam 9.30 uur ds. L. Blok en 17.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveldt;
Alphen aan den Rijn 18.30 uur ds. P. Mulder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser;
Arnhem 18.30 uur ds. R.A.M. Visser;
Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar;
Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuzen** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Bodegraven** 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens;
Capelle aan den IJssel-West 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Den Haag-Scheveningen** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Den Helder** 17.00 uur ds. G. Heijkamp; **Dinteloord** 14.30 uur ds. M. Boersma; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Dordrecht** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.45 uur ds. G.J. Baan; **Drachten** 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Verschuure; **Ede** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuzen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Ermelo** 14.30 uur ds. J. Beens; **Gorinchem** 10.00 en 15.00 uur stud. J. Kroon; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 18.00 uur ds. J. IJsselstein; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Herkingen** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Hoogeveen** 15.30 uur stud. J. Janse; **Houten**

10.00 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur (H.A.) ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezeling** 16.30 uur ds. C. Harinck; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Schipper; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.00 uur ds. M.H. Schot; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leiderdorp** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Meeuwen** 15.30 uur ds. G. Pater; **Meliskerke** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 10.00 uur ds. M. Boersma en 14.30 uur stud. W. de Jong; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. M.G. van Middendorp en 14.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Nieuwe-Tonge** 15.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oosterland** 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Opheusden** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Opperdoes** 16.00 uur ds. B. Labee; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur stud. W. de Jong; **Oude-Tonge** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Oudemirdum** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Poortugaal** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; **Poortvliet** 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Puttershoek** 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds.

S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; **Scherpenisse** 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 9.30 en 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Sliedrecht** 9.30 uur ds. M.H. Schot en 18.00 uur stud. J. Kroon; **Soest** 15.00 uur ds. H. Brons; **Spijkensisse** 17.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. A. Schreuder; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee en 16.30 uur stud. R.T. Michielse; **Vlaardingingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur stud. R.T. Michielse; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westzaan** 18.30 uur ds. B. Labee; **Woerden** 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 14.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Yerseke** 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur stud. J. Janse en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 18.30 uur stud. J. Janse.

WOENSDAG 13 MAART 2024 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 uur ds. G. Pater; **Alblasserdam** 9.30 en 19.00 uur stud. R.T. Michielse; **Apeldoorn** 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 19.30 uur ds. R. Kattenberg;

Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30, 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Berkenwoude** 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. M. Blok; **Bodegraven** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Boskoop** 9.30, 15.00 en 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Burgh-Haamstede** 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.30 en 19.45 uur stud. J. Kroon; **De Valk-Wekerom** 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Deventer** 10.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Doetinchem** 9.30 uur ds. K. Boeder en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 uur ds. J.B. Huisman en 15.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; **Elspeet** 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 19.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 14.30 en 19.30 uur stud. J. Janse; **Genemuiden** 9.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Gouda** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Blok; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Hardinxveld-Giessendam** 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Hilversum** 14.30 en 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Hoogeveen** 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; **Houten** 10.00 uur ds. C. Sonneveldt en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 14.30 en 19.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 15.00 uur stud. W. de Jong; **Kesteren** 12.30 en 19.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.30 uur ds. J. IJsselstein; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland;

Leerdam 10.00 en 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 14.30 en 19.30 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 10.00 uur ds. P. Mulder en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Marknesse** 9.30 uur stud. J. Janse en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Meliskerke** 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 14.30 en 19.00 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwerkerk** 15.30 uur ds. J. Schipper; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Nunspeet** 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Opheusden** 9.30 en 17.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederoijen** 14.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveldt; **Ridderkerk** 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk en 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Rijssen-Noord** 9.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.00 uur ds. M. Joosse; **Rotterdam-Centrum** 15.00 en 19.45 uur ds. J.W. Verweij; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 (H.D.) en 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 14.30 uur ds. J.B. Huisman; **Rotterdam-Zuidwijk** 15.00 en 19.45 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sliedrecht** 9.30 uur ds. J. Schipper en 16.00 uur stud. R.T. Michielse; **Sprang-Capelle** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch en 19.30 uur ds. B. Labee; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terwolde-De Vecht** 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; **Uddel** 10.00 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 19.30 uur ds. W. Harinck; **Veen** 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 15.00 en 19.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.30 uur ds. L. van der Kuijij; **Wardenburg** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 14.30 en 19.30 uur ds. W. Mouw; **Werkendam**

9.30 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.00 uur ds. M. Boersma; **Woerden** 19.00 uur stud. W. de Jong; **Wolphaartsdijk** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 19.30 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 15.00 en 19.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 14.30 en 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 uur stud. J. Kroon en 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

DONDERDAG 14 MAART 2024

Dinteloord (Biddag) 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Meeuwen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Oostburg** (Biddag) 10.00 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; **Ouddorp** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Terneuzen** (Biddag) 14.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure.

VRIJDAG 15 MAART 2024

Krimpen aan den IJssel 13.30 uur (huw. bev.) ds. J.J. Hoogerbrug; **Nijkerk** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.B. Huisman.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 MAART 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. J. Krijgsman; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN WOENSDAG 13 MAART 2024 BIDDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 19.00 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
 Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
 bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
 M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Welkom terug
 op ons bungalowpark!

De Verrassing
 Bungalowpark

AL 65 JAAR
 VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
 0222 318906

LANDELIJKE PSALMZANGAVOND
D.V. MAANDAG 1 APRIL 2E PAASDAG

Toegang vrij! - Nieuwe Kerk Delft
 Organist: Pieter Heykoop - 19.30 uur
Meditatie: Ds. A. Moerkerken
 Collecte: t.b.v. Ezra for Israël (Dep. Israël)

Als achterom kijken pijn doet
 en vooruit kijken zorgen geeft...

Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

*In liefde met alle
 te doen!*

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
 06-15604697
 Westmaas - Elspeet

kina
 begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
 Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Jouw bruidsjurk...

-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

Atelier Joline **www.atelier-joline.nl**
 Reeuwijk

PSALMZANGAVOND
 Met orgel en trompet

Psalmzangvereniging
 "HARPE DAVIDS" Barneveld

T.b.v. Adullam, De Schutse, Siloah
Zaterdag 16 maart 2024 19.30 u

Bethelkerk
 De Haverkamp 1, Lunteren
 Opening en sluiting Ds. J. van Laar

Te huur **4 pers. vakantiechalet** (nieuw)
 op De Hofstee Nunspeet.
 Tel/wa 06-16845300

Driestar hogeschool
 Driestar educatief

Passie voor kinderen?

**'Ik geniet ervan om er
 voor kinderen te zijn'**

Joanne Voortman-van Dijke - student pedagogiek

**Studeren
 met betekenis**

Ook met kinderen werken?
 Bezoek onze online open
 avond deeltijd op 11 maart!

ZOUT
Smakeloos of smaakgevend?

**D.V. 23 MAART 2024
EVANGELISATIEDAG**

Samen met (jo)u gaan we op deze landelijke Evangelisatiedag in gesprek over het thema 'Zout: smakeloos of smaakgevend?' Evangelist Sam de Visser vertelt in zijn hoofdlezing over de taak van christenen om als zout te zijn. In de waardevolle workshops is ruimte voor bezinning, toerusting en het uitwisselen van ervaringen.

Ga naar evangelisatiedag.nl voor het hele programma en het aanmelden voor de workshops!

EVGG
EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Kamer vrij voor meisje die kostadres/ woonruimte zoekt i.v.m. studie of werk in omgeving Zwolle.
Info: kamerpunthorst@outlook.com

Gezocht: woonruimte in omgeving Barneveld/Kootwijkerbroek voor jong gezin met 1 kind. Voor meer inlichtingen bel of app: 0641524817

MARIA HOEVE
Nieuw in de Alblasserwaard!

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030
WWW.MARIAHOEVE-HORNAAR.NL

VIDEOBOODSCHAPPEN

van de Vervolgde Kerk

Wat kunnen wij leren van christenen in verdrukking? In Pakistan lijden veel christenen onder discriminatie, verdrukking en terreur. Toch mogen velen ook getuigen van uitredingen, bemoedigingen en bovenal Gods almacht en trouw.

Onze partner in Pakistan, Dominee Calvin, wil zijn ervaringen graag met u delen!

Meld u aan voor de videoreeks. U krijgt wekelijks een mailtje met een videoboodschap en een aantal bezinningsvragen.

Aanmelden kan op

bijzonderenoden.nl/videoboodschap

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Vanwege toenemende drukte en uitbreiding van onze winkeltijden zijn we op zoek naar **enthousiaste verkoopmedewerkers**. Dit betreft de verkoop van kaas en aanverwante artikelen in een van onze gezellige kaaswinkels in:

RHENEN – VEENENDAAL – EDE – ZEIST

Betreft:

- **1, 2, 3 of 4 dagen**
- Dinsdag/Woensdag/Donderdag/Vrijdag
- 08:30 tot 17:30
- Goede verdienen!

Ervaring is niet belangrijk, jouw inzet en motivatie wel.

Schoolverlaters ook welkom! We hebben aankomend schooljaar interessante plekken beschikbaar voor BBL-opleiding Verkoop(specialist). Zeer goed betaald en met baangarantie!

Zie: www.dekaasstolp-winkels.nl voor al onze filialen.

Interesse?

Stuur uw sollicitatie, voorzien van motivatie en CV, naar personeel@dekaasstolp.com

Op zoek naar een vertrouwenspersoon?
Jacco Hoekman | 06-20222065
www.jhoconsulting.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelplantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Flavonoid Complex van NeoLife:
voor een goed milieu in de blaas, goede conditie van bloedvaten, bij overgangsverschijnselen.
Maart-aanb. | Komme 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Vos
begrafeniszorging

Wij verzorgen alléén begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, *Contactpersoon / verzorgdame*

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafeniszorgingvos.nl

Praktijk den Uijl

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl

| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Op **Camping Bergzicht in Ommen** is te huur ons mooie **6 persoons chalet** met een leuk prieel, wk 31 en 32 bezet.
Voor info: 06 820 119 63

Op vakantie of er even tussenuit?
Welkom in ons vakantie-appartement voor 2 personen tussen Middelburg en Veere, www.kleinsintjan.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstreken u graag een aantrekkelijke offerte.

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Jeugdboek ds. G.H. Kersten: 'In dienst van de Koning', in verbeterde versie herdrukt: www.ramshoorn.nl

Op zoek naar een creatieve activiteit?
Workshop Pakketjes met droogbloemen
 • vrouwenvereniging • kinderfeestje
 • zussen of vriendinnen www.kriekscrea.nl

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
 Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

Te huur: MELISKERKE zr. ruime, nette vrijst. woning m. uitzicht. Voorkeur ouder echt. max. 4p. Wk 28. 0649405818

JOH. DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
 3364 AE Sliedrecht
 Tel.: 0184-419 611

begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
 ✉ info@tdenh.nl
 🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

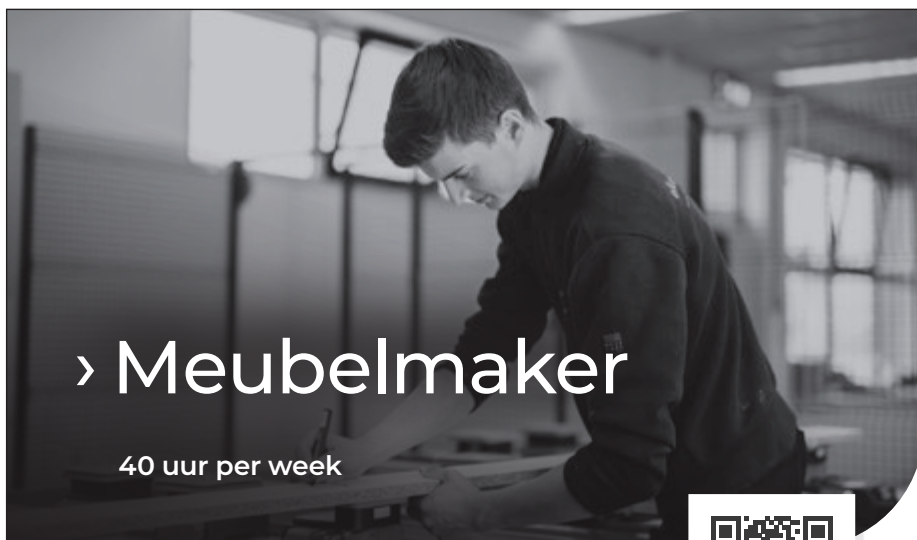
- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

Voor meer informatie:
 Dhr. H. den Hollander
 T (010) 435 44 35
 E h.den.hollander@kliksafe.nl

ook voor *akoestische vraagstukken*

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

› Meubelmaker

40 uur per week

✉ lisa@elkekastopmaat.nl

☎ (06) 16 10 57 37

SCAN DE CODE

e|kekast opmaat

WIM VAN WOLFSWINKEL

We zijn benieuwd!

Bekijk de vacature op
elkekastopmaat.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
 Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
 Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
 ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-513597
 E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
 De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
 voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 * afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
 USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
 12093 Sprinkle Road
 Vicksburg, MI 49097
 T. 001 269 720 3533
 E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
 (doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

I.p.v.

Op school leren jullie bij het vak Nederlands de betekenis van allerlei afkortingen. De letters bijv. zijn een afkorting van het woord bijvoorbeeld.

Ook kom je in aankondigingen in de kerkbode voor een datum vaak de letters D.V. tegen. Dat is de afkorting van twee Latijnse woorden: Deo volente. De betekenis is: zo de Heere wil en wij leven. De afkorting boven dit stukje herken je ook. I.p.v. betekent: in plaats van. Daarmee zijn we gelijk bij de kern van de lijdensweken. Korter kan het eigenlijk niet gezegd worden.

Het Oude Testament laat daar al heel veel van zien. Denk aan de geschiedenis van het offer van Izak. De Heere had Abraham de onmogelijke opdracht gegeven om zijn zoon te offeren. Het hoefde echter niet te gebeuren. In plaats van Izak werd er een ram geofferd (Gen. 22:13). Izak bleef in leven.

Denk aan de offerdienst in de tabernakel en in de tempel. Hoeveel dieren zijn er niet gedood. Ze moesten sterven in de plaats van de schuldige Israëliet die door zijn zonde de dood had verdiend. Dat was de weg van verzoening. Een dier in de plaats van een mens (Lev. 16:11-15).

Hoe kan een schuldig mens nu in leven blijven? Hoe kun jij aan het oordeel ontkomen? Dat kan alleen als een Ander in plaats van ons Zijn leven geeft. Dat is de inhoud van het evangelie van Paulus: 'Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons' (Gal. 3:13). De kantekening zegt: in onze plaats, als onze Borg. Iedereen die eigen vloek en verlorenheid heeft gezien, zal alleen in Hem het leven vinden en hebben. Ik voor u (Ik in uw plaats) daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven. ♦

Leestip: Genesis 22:1-14

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Uit:

Het levenslied van Robert

Robert is onder de indruk als hij voor het eerst in een bidstond in zijn gemeente voorgaat. Hij praat erover met zus Elisa.

'En dan dat zingen! Is er geen vijandschap merkbaar?' Elisa knikt.

'Je zult veel bezoeken moeten afleggen om met de mensen te spreken. En brieven beantwoorden. De mensen hebben leiding nodig. Sommigen die het meeste misbaar maakten in de kerk zijn nu weer in hun oude leven teruggevallen. En dan de kinderen! Alexander Laing roept 's avonds kinderen bij elkaar op de zolder van hun armoedige hut. Je weet wel, die jongen van een jaar of vijftien van dat moederloze gezin. Dochter Margaret zorgt voor het huishouden en ze hebben nog een kleine jongen, Jamie.'

'Ik hou van hen. Toen ik ziek was kreeg ik bijna wekelijks een brief van Alexander. Ik zal eens met hem gaan praten. En met jou kan ik wel uren praten. Wat een avontuurlijke reis! Andrew heeft veel aantekeningen gemaakt. Samen met mijn herinneringen zou er een boek over te schrijven zijn.'

'Dat moeten jullie doen!' roept Elisa verrast.

'Laten we eerst afwachten tot de andere twee predikanten veilig terug mogen komen. Dominee Black is niet sterk. Hij is in de woestijn een paar keer van zijn kameel gevallen en in Beiroet zijn ze via een andere route eerder teruggegaan. Ik hoorde dat hij in Boedapest opnieuw ziek is geworden.'

'Jij moet eerst uitrusten, moeder en ik zijn erg ongerust over je geweest.'

'Het is maar goed dat jullie de hyena's niet hoorden huilen rondom onze tenten! Wat een verschil met deze geriefelijke pastorie. Je had ons op die kamelen moeten zien, Elisa. In Polen ben ik ook nog door rovers overvallen. Echt, het kan een boek vullen wat we allemaal hebben meegemaakt. En verschillende gedichten vloeiden onderweg zomaar uit mijn pen.'

Robert staat op, loopt naar zijn studeerkamer en komt met een blad papier terug.

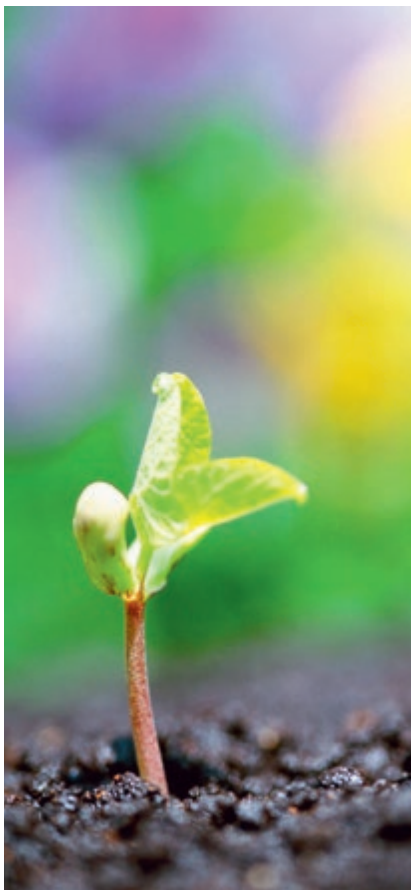
'Ik zal het eerste en laatste couplet van een gedicht over Israël voor je lezen'. ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. **Labee**

Adam

Kunnen we spreken over de geestelijke dood van Adam en over zijn geestelijk leven?

Geestelijk dood

Het is juist om te spreken over de geestelijke dood van Adam. De Heilige Schrift leert ons dat Adam door de val zijn bevindelijke kennis van God verloor. Dat komt zo openbaar als hij zich na die eerste, vreselijke zonde probeert te verbergen voor God. Die dwaze poging bevestigt de geestelijke blindheid van de eerste mens. Er kwam een gordijn van duisternis over al zijn geestelijke vermogens. Het is weleens zo uitgedrukt: 'Adam stierf een verschrikkelijke dood op de dag toen hij van de boom der kennis des goeds en kwaads at. Hij stierf een dood, die erger is dan de tijdelijke dood, namelijk de geestelijke dood.'

Als Schriftplaats wijzen we op Romeinen 5 vers 12: 'Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben'. De kanttekeningen op Romeinen 5 leggen uit dat het om de tijdelijke, geestelijke én eeuwige dood gaat.

Onze belijdenis spreekt onder meer in de Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 17, over de geestelijke dood van Adam. We lezen: 'Wij geloven dat onze goede God, door Zijn wonderlijke wijsheid en goedheid, ziende dat zich de mens alzo in den lichamelijken en geestelijken dood geworpen en geheel ellendig gemaakt had, Zichzelfven begeven heeft om hem te zoeken, toen hij al bevende voor Hem vlood, en heeft hem getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven, Die worden zou uit een vrouw, om den kop der slang te vermorzelen, en hem gelukzalig te maken'.

Geestelijk leven

Die laatste woorden van de geloofsbelijdenis brengen ons bij Adams geestelijk leven. Adam kón en wilde God niet meer zoeken. Maar de HEERE God is in de hof gekomen en riep Adam: 'Waar zijt gij?' Toen kon Adam niet langer zwijgen en is hij gaan spreken. Aangrijpend dat zijn geestelijke dood verder ontdekt

werd onder het alziend oog van zijn Schepper. De droeve geschiedenis van het wijzen naar Eva, die op haar beurt weer wees op de slang, wordt ons duidelijk beschreven in Genesis 3.

Daar heeft het bevende mensenpaar gehoord wat de levende God sprak tot de slang, als het werktuig van de duivel. Maar - o eeuwig wonder - daar heeft óók de moederbelofte geklonken: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen' (Gen. 3:15). Dit wordt de eerste evangelische belofte van het leven genoemd, in tegenstelling tot de voorgaande aanzegging van de dood. Kanttekening 27a leert ons: 'Dit zaad is eigenlijk alleen de Heere Christus, de eniggeboren Zoon Gods, Die uit de vrouw, een maagd zijnde, door de werking van Gods Geest in de volheid des tijds moest geboren worden, om door de verdienste Zijns doods en de kracht Zijns Geestes, den duivel al zijn geweld te benemen, en hem onder Zijn en Zijner gemeente voeten te vertreden'.

Daar is ook het teken van het 'geestelijk leven' zichtbaar geworden. We lezen niet alleen op de eerste bladzijden van Gods Woord van het opzoekende genadewerk, maar ook van dat andere wonder: de vijgenbladeren werden afgenomen en de HEERE God bekleedde Adam en zijn vrouw met rokken van (dieren) vellen. Daarmee werd zichtbaar dat er betaald moest worden voor de zonde. En het werd zichtbaar dat er Eén zou komen Die betalen zou met de prijs van Zijn dierbaar bloed. 'Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien énen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden' (Rom. 5:19).

Lezer(es), verstaat u dit geheim? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.